

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEIT VAN VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE IN 2016-2017 IN DE GEMEENTE

Grave

Plaats : Grave
Gemeentenummer : 0786
Onderzoeksnummer : 292515
Datum onderzoek : 13 april 2017
Datum vaststelling : 27 juni 2017

INHOUDSOPGAVE

	VOORWOORD	5
1	INLEIDING	7
2	VVE IN DE GEMEENTE GRAVE	9
3	CONCLUSIES.	15
4	REACTIE VAN DE GEMEENTE.	17

VOORWOORD

De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve). In dit kader hebben alle gemeenten die middelen ontvangen voor het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) eind december 2016 een vragenlijst ontvangen.

Bij een steekproef van gemeenten voeren wij een nader onderzoek uit waarbij we gegevens verzamelen over het gemeentelijk beleid op het terrein van de voor- en vroegschoolse educatie (vve) ten behoeve van de jaarlijkse rapportage "De staat van het onderwijs". De gemeente Grave is opgenomen in deze steekproef.

Dit rapport beschrijft in hoeverre de gemeente Grave in 2016-2017 voldoet aan de eisen ten aanzien van vve en welke ontwikkelingen de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden.

De hoofdinspecteur primair onderwijs en speciaal onderwijs,
dr. A. Jonk

1 INLEIDING

Dit rapport is het verslag van een onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs naar het gemeentelijke beleid ten aanzien van voor- en vroegschoolse educatie (vve) in de gemeente Grave in 2016-2017.

De aanleiding van het onderzoek is een stelselonderzoek waarbij we bij een steekproef van gemeenten gegevens verzamelen over het gemeentelijk beleid op het terrein van de voor- en vroegschoolse educatie (vve) ten behoeve van de jaarlijkse rapportage "De staat van het onderwijs".

De basis van het onderzoek is een gesprek met betrokkenen van de gemeente, de door de gemeente ingevulde vragenlijst, de toelichting daarop en aangeleverde relevante beleidsdocumenten. Vervolgens hebben wij de eisen met betrekking tot het vve-beleid beoordeeld en de ontwikkelingen in de afgelopen jaren in beeld gebracht.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een gesprek met de betrokken beleidsambtenaar over het vve-beleid van de gemeente.
- Analyse van aanvullend opgevraagde informatie in relevante beleidsdocumenten van de gemeente.
- Intern overleg met het team Kinderopvang over GGD-toezicht in de gemeente.
- Beoordeling van vve-beleid van de gemeente.

Toezichtkader

Als basis voor de beoordeling gelden de beoordelingscriteria toezichtkader voor- en vroegschoolse educatie voor gemeenten, zoals die te vinden zijn op:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwijssectoren/voor-en-vroegschoolse-educatie/documenten/publicaties/2013/10/17/werkinstructie-toezichtkader-voor--en-vroegschoolse-educatie-gemeenten>.

Opbouw rapport

Hoofdstuk 2 geeft een beeld van het vve-beleid op gemeentelijk niveau. Daar wordt ingegaan op de ontwikkeling van de gemeente sinds de bestandsopname (paragraaf 2.1) en op de door de gemeente aangeleverde vve-documenten (paragraaf 2.2). Tenslotte geven wij in dit hoofdstuk een oordeel over het

gemeentelijke vve-beleid (paragraaf 2.3). Hoofdstuk 3 bevat de conclusies over het vve-beleid in de gemeente Grave. In hoofdstuk 4 wordt de gemeente uitgenodigd om kort te reflecteren op onze bevindingen en zo mogelijk aan te geven welke kwaliteitsontwikkelingen hieraan verbonden worden.

2 VVE IN DE GEMEENTE GRAVE

De gemeente Grave heeft een digitale vragenlijst ingevuld. De digitale vragenlijst levert informatie over:

- wel of geen afspraken van de gemeente met de schoolbesturen en de houders over de doelgroepdefinitie, toeleiding, doorgaande lijn en resultaatafspraken;
- het bereik;
- de ontwikkelingen in het gemeentelijk vve-beleid;
- het aantal locaties met voorschoolse educatie en het aantal houders van deze locaties, het aantal goede locaties en het aantal risico-locaties.

De beoordeling van het gemeentelijke beleid is gebaseerd op de digitale vragenlijst, opgevraagde gemeentelijke beleidsdocumenten, eventuele aanvullende informatie en het gesprek met de gemeente (zie paragraaf 2.3).

Bij de beoordeling wordt gewerkt met een vierpuntsschaal:

1. *Staat in de kinderschoenen: verbeteringen zijn dringend nodig*
Deze kwalificatie geeft aan dat echt iets verbeterd dient te worden.
2. *Enigszins ontwikkeld: verbeteringen zijn nodig*
Deze kwalificatie geeft aan dat het wenselijk is dat iets verbeterd wordt.
3. *Voldoende*
4. *Goed ontwikkeld: een voorbeeld voor anderen*
Deze kwalificatie geeft aan dat dit aspect in orde is, en wel op een zodanige manier dat anderen hiervan kunnen leren.

2.1 Ontwikkeling van vve in de gemeente Grave sinds de bestandsopname

Sinds 2014 werken de gemeenten Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert samen in de werkorganisatie CGM. Voor de opzet en uitvoering van beleid rondom voor- en vroegschoolse educatie draagt sinds 2014 een speciaal daarvoor aangestelde beleidsmedewerker de verantwoordelijkheid. Met ingang van 2017 ondersteunt een medewerker van BCO Onderwijsadvies de evaluatie en doorontwikkeling van het vve-beleid in Grave. Eerder deed zij dit al in Cuijk en Mill en Sint Hubert.

De inrichting van een werkgroep per gemeente, vanuit de betrokken organisaties, heeft er al toe geleid dat er op gemeentelijk niveau, dus ook in Grave, een stappenplan beschikbaar is gekomen, dat onder andere voorziet in een vve-convenant. Zowel de betrokken organisaties van de voorscholen, als het bestuur van de deelnemende basisscholen zijn het er namelijk over eens dat het vve-beleid verder geprofessionaliseerd kan worden.

De eerste positieve effecten van het inmiddels gevoerde beleid kwamen al naar

voren tijdens een recent uitgevoerd vierjaarlijks onderzoek op één van de drie aangewezen vve-voorscholen in Grave. Formeel zijn dat dezelfde drie locaties als in januari 2013, de zogenaamde 'peuterplus groepen'. Op enkele andere locaties voor kinderdagopvang is wel het aanbod voor vve beschikbaar, maar hebben zij niet de vve-status, omdat het daar niet mogelijk is arrangementen aan te bieden die voldoen aan de daarvoor geldende richtlijnen.

2.2 Lijst met de vve-documenten die de gemeente Grave heeft aangeleverd

- Vragenlijst vve gemeenten: signaalgestuurd 2016.

2.3 Het gemeentelijk vve-beleid

In deze paragraaf geven wij onze bevindingen weer over het gemeentelijke vve-beleid. Per domein is beschreven op welke punten wij het gemeentelijk beleid en uitvoering als voldoende ('3') beoordelen, waar nog verbeterpunten worden gezien, zowel zonder ('2') als met ('1') afspraken en op welke punten wij de gemeente als een voorbeeld voor anderen zien ('4').

Wij baseren onze bevindingen op de uitkomsten van de verificatie van de digitale vragenlijst door middel van documentenanalyse en gesprekken met vertegenwoordigers van de gemeente. Waar de bevindingen van de inspectie afwijken van het beeld uit de digitale vragenlijst van de gemeente wordt dit vermeld en onderbouwd.

HET GEMEENTELIJK VVE-BELEID		1	2	3	4
1A1	Definitie doelgroepkind			•	
1A2	Bereik				•
1A3	Toeleiding				•
1A4	Ouders		•		
1A5	Integraal vve-programma			•	
1A6	Externe zorg			•	
1A7	Interne kwaliteitszorg van de voor- en vroegscholen			•	
1A8	Doorgaande lijn			•	
1A9	Resultaten			•	
1B	Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau				•
1C	Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau		•		

DE VVE-CONDITIES		1	2	3	4
2A	GGD-rapport			•	
2B	Gemeentelijk subsidiekader			•	

Wij publiceren jaarlijks ook een oordeel over het toezicht dat door de gemeenten op de kinderopvang en peuterspeelzalen wordt uitgevoerd. Voor meer informatie hierover zie www.onderwijsinspectie.nl/onderwijs/Kinderopvang.

Toelichting

'1' Verbeterpunten met een afspraak

Er zijn geen verbeterpunten met een afspraak.

'2' Verbeterpunten

Binnen de gemeente Grave hebben we twee verbeterpunten vastgesteld.

Ouders

We zien op dit moment het verhogen van de betrokkenheid van de ouders bij vve nog als een verbeterpunt. Tot nu toe zijn er namelijk géén structurele afspraken gemaakt met de besturen over het informeren en actief betrekken van ouders bij de uitvoering van vve.

Op het niveau van de afzonderlijke vve-locaties zien we dat er nieuwsbrieven uitgaan naar de ouders en dat pedagogisch medewerkers in bepaalde gevallen ouders stimuleren ook thuis actief aan de slag te gaan met de ontwikkeling van hun kind.

Er is echter een duidelijke verbetering op komst, die moet resulteren in locatieplannen waarin de ouderbetrokkenheid is vastgelegd, gebaseerd op gezamenlijke afspraken. Het traject hiernaar toe is uitgezet. De eerste bijeenkomst hierover voor alle partners staat gepland voor eind mei 2017.

Systematische evaluatie en verbetering

Omdat de gemeentelijke procedure om te komen tot een monitor nog volop in ontwikkeling is, kunnen we deze indicator vooralsnog alleen onder de noemer van de verbeterpunten waarderen.

Tot nu toe verzamelt de gemeente wel op onderdelen gegevens over de uitvoering van het vve-beleid. Alleen gebeurt dat niet systematisch en op basis van de eerdere, met de betrokken partners gemaakte afspraken. Zowel de vorming van de bovengemeentelijke samenwerking, als het inschakelen van externe deskundigheid vormt een goede basis om de gewenste ontwikkelingen op dit gebied nu wel volgens plan uit te gaan voeren.

'3' Voldoende

Verreweg de meeste in dit onderzoek meegenomen indicatoren vallen onder de noemer 'voldoende'.

Definitie doelgroepkind

De gemeente Grave hanteert in haar interne en externe communicatie een heldere definitie voor de doelgroep waarop het vve-beleid zich richt. Het accent in de definitie ligt bij de taalontwikkeling van de kinderen. Uitbreiding ervan met ondersteuningsbehoeften op het gebied van de motorische ontwikkeling is wenselijk om zo alle ontwikkelingsgebieden mee te kunnen nemen bij het indiceren.

Integraal vve-programma

Via de subsidiekaders heeft de gemeente Grave al eerder geregeld dat alle vve-locaties gebruik maken van een integraal vve-programma. In het nog op te stellen vve-werkplan zullen de partners aangeven wat zij verwachten van de doorwerking van de programma's naar de dagelijkse praktijk. Daarbij gaat in ieder geval meespelen welke rol het breed ingezette observatiesysteem (Kijk) daarbij zou kunnen hebben.

Externe zorg

Elke vve-locatie beschikt over een vast aanspreekpunt als het gaat om het inroepen van externe zorg. Ook voor het regelen van een externe consultatie bestaan er korte lijnen tussen de locaties en de dienstverleners. Begin april 2017 is er een eerste voorlichtingsbijeenkomst gehouden voor leidinggevendenden over de rol van CJG en BJG. Voor Grave komt er binnenkort een vervolgoverleg met de Intern begeleiders van de voor- en vroegscholen.

Interne kwaliteitszorg

De gemeente heeft al langer afspraken gemaakt over de wijze waarop de vve-instellingen hun eigen kwaliteit evalueren, verbeteren en borgen. Aan dit beleid gaat de komende gemeentelijke monitor een bredere basis aan geven. Hierdoor maken de betrokken partners het mogelijk niet alleen per locatie, maar ook op gemeentelijk niveau uitspraken te doen over de kwaliteit van de uitvoering van het vve-beleid. De opzet en uitvoering van de monitor is onderwerp van gesprek in de gemeentelijke vve-werkgroep.

Doorgaande lijn

Tot nu toe vinden de afspraken over de doorgaande lijnen vooral plaats op het niveau van de afzonderlijke vve-locaties. Via het binnenkort af te sluiten bestuursconvenant gaan de betrokken besturen hier een aantal nadere

afspraken over vastleggen.

Wat al wel afdoende is geregeld is de overdracht van kindgegevens tussen de voor- en vroegscholen. Die gebeurt in de regel, zeker als dat nodig is, op een 'warme' manier.

Resultaten

Voor de gemeente Grave is een eerste concept van het op te stellen convenant beschikbaar waarin ook wordt geregeld wat de gewenste inhoudelijke resultaten zijn van de vroegschoolse educatie. Ook leggen de betrokken partners hierin vast welke resultaten, op welk moment beschikbaar komen voor evaluaties op gemeentelijk niveau.

In het verleden hebben er overigens al wel afspraken bestaan over het aanleveren van gegevens, maar liep de uitvoering van die afspraken achter bij de bedoeling ervan. De werkwijze is nu weer opgepakt via onder andere een 'schakelgroep'.

GGD-rapport

De gemeente heeft met de betreffende GGD afdoende geregeld dat de inspecteurs ook de basiskwaliteit op de voorscholen beoordeelt.

Gemeentelijk subsidiekader

Binnen Grave functioneert al een aantal jaren een subsidiekader dat voldoet aan de minimaal daaraan te stellen criteria. Het opstellen en vastleggen van een convenant met alle bij vve betrokken partners betekent een volgende stap in een proces van professionalisering.

'4' Voorbeeld voor anderen

In dit onderzoek hebben we drie indicatoren als 'goed' kunnen beoordelen.

Bereik

Op grond van de beschikbare gegevens kunnen we vaststellen dat de gemeente Grave volledig voldoet aan de criteria om de kwalificatie 'goed' op deze indicator van toepassing te verklaren. De gemeente beschikt over alle daarvoor relevante gegevens gekoppeld aan de eigen doelgroepdefinitie. Ook houdt de gemeente actief of de betreffende kinderen ook daadwerkelijk participeren in een vve-setting. Het geraliseerde bereik ligt boven de grens van 90 procent gerealiseerde deelname voor kinderen uit de doelgroep.

Toeleiding

Uit een in december 2016 uitgevoerde evaluatie met medewerkers van het consultatiebureau kunnen we afleiden dat de toeleiding naar de vve-locaties

vrijwel geheel volgens plan verloopt. Op die punten waarover nog onduidelijkheid bestond, hebben de verkregen uitkomsten geleid tot enige aanpassingen van de procedures. Mede door de bestaande vertrouwensband tussen de mensen van de GGD, de betreffende ouders en de medewerkers van de vve-locaties, zo geeft de gemeente aan, realiseert Grave weinig non-bereik.

Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau

In de afgelopen periode ontbrak het in de gemeente Grave vooral aan een gezamenlijk platform voor het bespreken en vastleggen van een effectief vve-beleid. Met de vorming van een werkgroep en het laten opstellen van locatieplannen is er ruimte ontstaan voor een professionele aansturing van het vve-beleid richting de locaties in Grave.

Voorheen vond al wel een hele reeks van periodieke gesprekken plaats vanuit een medewerker van de gemeente. Zo kwam informatie beschikbaar over de invulling van het beleid bij elke partner. De vernieuwde opzet van de aansturing en coördinatie biedt veel meer mogelijkheden om tijdig en doelgericht aan- en bij te kunnen sturen. Bij het vaststellen van het convenant zal deze werkwijze volledig operationeel worden.

3 CONCLUSIES

De inspectie heeft op het niveau van de gemeente de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Grave beoordeeld.

De oordelen zijn gebaseerd op de antwoorden op de vragenlijst. De antwoorden van de gemeente zijn geverifieerd in gesprekken en aan de hand van separaat beschikbaar gestelde beleidsdocumenten.

Conclusies gemeentelijk vve-beleid

Ten opzichte van 2013, zo constateren wij, heeft de gemeente Grave duidelijk stappen voorwaarts gezet als het gaat om de opzet en uitvoering van haar vve-beleid. Over vrijwel de hele linie scoren we bij dit onderzoek duidelijk positiever dan bij het onderzoek uit begin 2013.

De samenwerking met Cuijk en Mill en Sint Hubert draagt zeker bij aan de positieve ontwikkelingen, zoals de aanstelling van een specifieke beleidsambtenaar voor vve.

Ook het inschakelen van een externe adviseur biedt ruime mogelijkheden de ontwikkelingen binnen vve een boost te geven.

Wel zal de gemeente, samen met haar partners, nog het nodige werk moeten verzetten om de nu beoogde verbeteringen ook daadwerkelijk te realiseren op de verschillende vve-locaties. De basis daarvoor is gelegd.

Verbeterpunten

We hebben twee verbeterpunten vastgesteld: de 'betrokkenheid van de ouders' en de 'systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau'.

Voldoende oordelen

De volgende indicatoren hebben de waardering 'voldoende' gekregen.

- Definitie doelgroepkind
- Integraal vve-programma
- Externe zorg
- Interne kwaliteitszorg
- Doorgaande lijn
- Resultaten
- GGD-rapport
- Gemeentelijk subsidiekader

Voorbeelden voor anderen

De volgende drie indicatoren komen in aanmerking voor de kwalificatie 'goed' en zijn daarmee een voorbeeld voor andere gemeenten.

- Bereik
- Toeleiding
- Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau.

4 REACTIE VAN DE GEMEENTE

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van de voor en vroegschoolse educatie in gemeente Grave.

Daarnaast hebben wij de gemeente gevraagd haar eigen kwaliteit te beoordelen en dat samen met de oordelen van de inspectie te vertalen naar de ontwikkelingsrichting van het vve-beleid.

Hieronder geeft de gemeente haar reactie:

Verheugd hebben wij kennis genomen van de inhoud van uw rapportage. Het rapport biedt veel inzicht in de kwaliteit van ons beleid en de uitvoering daarvan.

Het rapport laat zien dat onze inspanningen en investeringen van de afgelopen jaren in het beleid en de uitvoering daarvan zijn vruchten af heeft geworpen. Dit heeft zich in het rapport vertaald naar positievere beoordelingen op vrijwel de gehele linie ten opzichte van het inspectierapport uit 2013.

Het rapport biedt ons handvatten om verdere verbeteringen door te voeren. Zoals in het gesprek met de inspecteur al is aangegeven, zijn de aanbevelingen herkenbaar en waren wij ons ook al bewust van extra benodigde aandacht op de domeinen 'ouders' en 'systematische evaluatie en verbetering van VVE op gemeentelijk niveau'. Deze aandacht gaan wij de komende tijd in samenspraak met onze partners in de werkgroep VVE verder concretiseren. Wij vertrouwen er dan ook op dat onze inzet zich bij een eventueel volgend onderzoek zal vertalen in een hogere score op deze twee items. De werkgroep VVE is ook de plaats waar wij jaarlijks onze inzet zullen evalueren en daar waar nodig zullen besluiten tot bijsturing daarvan.

Wij blijven ons in Grave inzetten om de kansengelijkheid voor kinderen te bevorderen en onderwijsachterstanden tegen te gaan. Een kwalitatief goede en goed toegankelijke peutersvoorziening met een doorlopende leerlijn naar het basisonderwijs is hierbij essentieel. Een brede samenwerking tussen opvang, onderwijs en welzijn en daarin een nadrukkelijke rol voor ouders zijn daarbij belangrijke pijlers voor de komende jaren. Hierin zien wij voor onszelf een voortzetting van onze aansturende en coördinerende rol in de aan- en bijsturing. Verheugd waren wij dan ook om te lezen dat wij hierin een voorbeeld voor anderen zijn. Vanzelfsprekend willen wij deze rol ook de komende jaren blijven vervullen.

